

BIBIJA –Romski ženski centar

STRATEŠKI PLAN 2009-2014

**Fruška gora
Juni 2009.**

UVOD

Ovaj dokument nastao je u junu 2009. godine, na osnovu analize rada „BIBIJA“-Romskog ženskog centra, kao i na osnovu aktuelnih okolnosti rada civilnog

sektora u Srbiji. Analiza rada „Bibije“ utemeljena je na analizi ostvarenosti ciljeva postavljenih prethodnim strateškim planom nakon tri godine realizacije. U procesu evaluacije rada i revizije strateškog plana učestvovalo je 11 aktivistkinja Centra.

Svi ciljevi i aktivnosti imaju u vidu kako položaj organizacije u okruženju, njene materijalne i ljudske resurse, tako i stvarne potrebe klijentkinja, romskih žena u Beogradu i celoj Srbiji.

Zahvaljujemo međunarodnoj nevladinoj organizaciji CARE International NWB, koja je u okviru svog regionalnog programa „Osnaživanje žena Romkinja“ podržala ovu aktivnost, kao i norveskom Ministarstvu spoljnih poslova za obezbeđivanje finansijske podrške programu.

II O „BIBIJA“-ROMSKOM ŽENSKOM CENTRU

II a Osnivanje i razvoj organizacije

„**BIBIJA**“- Romski ženski centar osnovana je 14. septembra 1998. godine u Beogradu. Organizacija je registrovana u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave pod brojem 627 na registarskom listu broj 400 kao nevladina, neprofitna organizacija sa prostorom delovanja na teritoriji Srbije i Crne Gore. Namera tadašnjih osnivačica: Slavice Vasić, Nataše Nikolić, Đurđice Zorić, Ružice Jovanović, Ranke Jovanović, Vide Vasić, Biljane Berar, Snežane Šljukić, Jasmine Simić, Dragane Petrović-Križanić bila je da učini vidljivim ženska romska prava u društvu, kao i predrasude i diskriminaciju koja vlada prema Romkinjama, da učini vidljivim nasilje nad njima, da pruži podršku Romkinjama i da ih povezuje sa zvaničnim institucijama i drugim grupama.

„BIBIJA“-Romski ženski centar danas okuplja devet aktivistkinja, tri stručna lica i dve volonterke i čine ga žene pripadnice romske i drugih zajednica.

Za jedanaest godina aktivnog rada RŽC BIBIJA je realizovala 52 projekta¹, radila je u 55 romskih naselja u Beogradu i okolini. Kroz naše programe prošlo je oko 6 000 Romkinja. Aktivnosti našeg centra podeljene su u 7 grupa. **Jednu** čine psihosocijalne radionice na terenu sa romskim ženama. Teme ovih programa rukovode se promocijom ženskih ljudskih prava, posebnu pažnju obraćamo na žensko ljudsko pravo na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, zapošljavanje, zatim pravo na život bez nasilja kao i pravo na slobodan izbor partnera. **Drugu** grupu aktivnosti čini Pravno savetovalište koje besplatno daje pravne savete i pomoć Romkinjama. **Treću** grupu aktivnosti čini angažovanje na pitanju ekonomskog osnaživanja. Ove aktivnosti obuhvataju organizovanje kurseva za zainteresovane žene kao i pomoć u pronalaženju posla. **Četvrta** grupa aktivnosti podrazumeva organizaovanje seminara i instruktaza čije su teme ženska ljudska prava, manjinska prava, politička participacija Romkinja u našem društvu, pitanja organizacione strukture ženske NVO. **Peta** grupa aktivnosti odnosi se na informativne akcije čiji je cilj informisanje o važnim pitanjima za Romkinju i njenu porodicu. Ove akcije bile su česte i razne: deljenje pamfleta na romskom i srpskom o važnosti ženskog zdravlja, pamfleti o najčešćim bolestima kod žena, pamfleti o bolesti dojke, informativni materijal o statusu nacionalne manjine, materijal o Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina, letke sa sadržinom Povelje o pravima pacijenata, priprema i štampanje dvojezičnog mesečnog časopisa za žene **RROMNJAKI ZOR –SNAGA**

¹ Lista projekata u prilogu.

ŽENE. Sav pisani materijal bio je štampan dvojezično: romsko/srpska verzija. **Šesta** grupa aktivnosti pokriva oblast pomoći u formiranju i osnaživanju mladih ženskih NVO na području Srbije i Vojvodine, kao i stvaranja i učešća u radu Ženske romske mreže. **Sedma** grupa aktivnosti je lobiranje i zastupanje na nacionalnom i međunarodnom nivou u cilju unapređenja društvenog položaja Romkinja u Srbiji. Ta aktivnost podrazumeva pisanje alternativnih izveštaja na do sada ratifikovane međunarodne konvencije koje je naša zemlja ratifikovala. "BIBIJA"-Romski ženski centar pisao je 2003. i 2008. godine izveštaj iz senke o implementacije Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Srbiji, a u partnerstvu sa Evropskim centrom za prava Roma iz Budimpešte, Ženskim prostorom iz Niša i organizacijom EUREKA iz Subotice, 2007. godine podnele smo i alternativni izveštaj na UN CEDAW za Romkinje.

Donatori koji su podržavali i/ili podržavaju naš rad su: Fond za otvoreno društvo –Srbija, Freedom House, NOVIB, Švajcarska agencija za razvoj i saradnju – SDC / Srbija, NOVIB, Small Grant program – Kadandska ambasada, Rekonstrukcija ženski fond –Beograd, Holandska ambasada, Ministarstvo kulture i medija, NEXT PAGE – Sofija, Visoki komesar Ujedinjenih nacija za ljudska prava – ACT projekti, OSCE/ODIHR-Varšava, Ministarstvo zdravlja Republike Srbije, Global Fund for Women – USA, Insitut za otvoreno društvo, Njujork, Finska Ambasada, Institut za otvoreno društvo-Budimpešta, Svetska banka-Small grant program, Minority Rights Group International – UK, King Baudouin Foundation- Small grant program, Preduzeće „Stepanović i Šipka“.

II c. Vizija „BIBIJA“-Romskog ženskog centra

Oснаžena i aktivna Romkinja

II d. Misija „BIBIJA“-Romskog ženskog centra

Ostvarivanje ženskih ljudskih prava Romkinja i poboljšanje njihovog društvenog položaja u Srbiji.

II e. Vrednosti „BIBIJA“-Romskog ženskog centra

- Prihvatanje i negovanje različitosti – jer verujemo da Romkinje i druge žene treba da zajedničkim snagama rade na poboljšanju položaja svih žena u Republici Srbiji.
- Atmosfera kojom se neguje ravnopravnost i razumevanje i u kojoj nema mesta diskriminaciji po bilo kom osnovu.
- Primena i unapređenje ostvarivanja ljudskih prava, posebno ženskih ljudskih prava, koja se ogledaju u radu na afirmaciji ženskog romskog pitanja i poboljšanju položaja Romkinja na svim društvenim poljima – u obrazovanju, u zapošljavanju, aktivističkom radu.
- Spremnost aktivistkinja da ulože dodatne napore i sve svoje snage u ispunjenje misije Centra.
- Spremnost aktivistkinja da iskoriste sve mogućnosti i prilike za usavršavanje i učenje.

- Aktivistkinje Centra su u svom radu upućene jedna na drugu i međusobno se podržavaju.
- Aktivistkinje su spremne na kritični osvrt na svoj rad u cilju unapređivanja svog rada.

II f. Ciljne grupe

Ciljne grupe Bibije su na prvom mestu žene, posebno Romkinje, a zatim i oni koji značajno utiču na mogućnost unapređivanja položaja žene, njeno najbliže okruženje i nadležne institucije:

Žene, posebno Romkinje:

- različite starosne dobi (devojke, mlade majke, devojčice, starije žene);
- različitog položaja u društvu (zaposlene/ nezaposlene, obrazovane/ neobrazovane);
- siromašne/ ekonomski stituirane, ekonomski zavisne/ nezavisne, politički aktivne/ neaktivne);
- koje žive u ruralnim, urbanim, neformalnim i neuslovnim naseljima;
- druge seksualne orijentacije;
- invalidkinje;
- žene koje trpe nasilje;
- žene sa merom obaveznog psihijatrijskog lečenja i
- žene lišene slobode.

Najbliže okruženje:

- primarna porodica;
- bračna/vanbračna zajednica;
- porodica u širem smislu (proširena).

Institucije:

- nacionalni nivo i
- nivo jedinice lokalne samouprave.

III ANALIZA OKRUŽENJA

III a. Socijalni i ekonomski kontekst

Prema Popisu stanovništva iz 2002. godine, u Republici Srbiji se 108.193 građana izjasnilo kao pripadnici romske nacionalne manjine. Međutim, mnoga istraživanja ukazuju da je broj Roma znatno veći, pa se procenjuje da se ukupan broj romske populacije kreće između 250.000 i 500.000, dok se procene nekih romskih lidera idu i do 800 000. U Srbiji je 2002. godine, sociološkim istraživanjem, evidentirano 593 romskih naselja, od kojih je 285 bilo gradskih, dok su ostala bila

prigradska ili ruralna.² Najveća koncentracija romskih naselja je u Beogradu, gde su evidentirana 102 veća naselja. Južna Srbija se takođe odlikuje većom koncentracijom romskog življa. Važno je istaći da je koncentracija Roma velika u onim delovima i opštinama Srbije koje se označavaju kao ekonomski nerazvijene. Ovo je vrlo važno u sagledavanju društvenog položaja ove populacije koji ne može biti bitno drugačiji od razvijenosti tj, nerazvijenosti sredine u kojoj žive.

Osnovno obeležje društveno-ekonomskog položaja Roma je nizak stepen ekonomske aktivnosti i visoka nezaposlenost. Ovo je posledica diskriminacije u obrazovanju, barijere u zapošljavanju i sveukupne ekonomske situacije u Srbiji poslednjih dvadesetak godina. Stopa ekonomske aktivnosti bitan je indikator iskuljučenosti Roma iz osnovnih ekonomskih i društvenih tokova. Visok stepen nezaposlenosti izaziva i produbljuje aktuelne i dugoročne tendencije marginalizovanog položaja Roma. Pored obavljanja starih zanata, najraširenija vrsta delatnosti je tzv. »siva ekonomija«. Izvori prihoda porodice pokazatelj su njenog materijalnog položaja. Dosadašnja istraživanja ovog problema nedovoljna su i nepouzdana. Ključni izvori stabilnih prihoda za romsku porodicu su zaposlenje i socijalni transferi kao što su socijalna pomoć, dečji dodatak, materijalna pomoć, pomoć za nezaposlena lica i sl. U poslednjih 10-15 godina ugroženi su upravo ovi izvori. Od raspada bivše Jugoslavije, smanjen je obim proizvodnje, preduzeća su bila primorana na smanjivanje tj. otpuštanje radnika. Prvi na udaru bili su radnici sa nižom stručnom spremom i radnici bez zanimaja. U obe ove grupe pripadnika romske populacije, naročito žena, je najviše. Istovremeno zbog narastajuće ekonomske i političke krize u Srbiji u posebno teškom položaju našli su se korisnici/ce socijalne pomoći, dečjeg dodatka i sl., prihoda, a to su uglavnom bili Romi. Čitav sistem socijalnih transfera je izostao 90-ti godina, što je bio veliki udarac na ionako niske prihode u domaćinstvima romskih porodica. Za jedan deo romskih porodica dotacije iz inostranstva su značajan izvor prihoda.

Obeležje društvenog položaja najčešće je društveni ugled koji pojedinac ili grupa zauzimaju u društvu. Analiza predrasuda može u ovom slučaju najjasnije ukazati u kojoj meri je romska nacionalna manjina obeležena vrednosnim predstavama koje su uglavnom negativne. Rastuća diskriminacija dostigla je svoj vrhunac sa raspadom bivše Jugoslavije i ratovima, uključujući krizu na Kosovu i dolazak interno raseljenih lica.

Poziciju Romkinje u porodici i užoj i široj društvenoj okolini najčešće karakterišu situacije koje su pretnja njenim ljudskim, manjinskim i naposljetku pravima žena. Ove situacije, bez obzira da li se deo njenog porodičnog života ili se događaju izvan njene zajednice, dakle, na ulici, kod lekara ili u školi, gotovo bez izuzetka mogu se opisati kao primeri diskriminatorne prakse. Ženska prava Romkinja su od strane društvene zajednice u potpunosti nepriznata, te se aktivistički rad na ovom pitanju nameće kao imperativ.

Problem diskriminacije iz ugla ženskih ljudskih prava upozorava na dugogodišnju praksu dvostruke diskriminacije kojoj su izložene Romkinje. Osim što su diskriminisane od strane društva kao pripadnice marginalizovane nacionalne zajednice, one trpe i diskriminaciju u svojoj užoj zajednici.

Otežan pristup ličnim dokumentima jedna je od prvih problema sa kojim se susreće najmanje 40% Romkinja u Srbiji. Koren ovog problema nalazimo u

² dr B. Jakšić, mr G. Bašić: "Romska naselja, uslovi života i mogućnost integracije Roma u Srbiji", Beograd, 2002

stanovanju u nelegalizovanim naseljima, ne higijenskim slamovima, koji nemaju mogućnost prijave stanovanja ili prijave boravka. Bez ovog dokumenta ne može se izvaditi lična karta a bez ove ni zdravstvena knjižica. Dakle, jedan krug problema koji ima svoje decenijsko nasleđe, a može biti prekinut davanjem privremene legalizacije ili virtulanih adresa. Jedna od najugroženijih kategorija u okviru romske zajednice su i stara lica, pre svega, stare žene koje su u 80% slučajeva nepismene, zatim mlade majke, samohrane majke i naravno deca. Posledice neposredovanja lične dokumentacije višestruke su: zanemarivanje sopstvenog zdravlja, neadekvatno lečenje, »bolesno zdravlje«, pribegavanje korišćenju tuđih zdravstvenih knjižica, porođaji u kući gde ne postoje uslovi a ni stručna pomoć, povećani rizici za smrtnost.

Ako krenemo od porodičnog okruženja Romkinje susrećemo jednu patrijarhalnu zajednicu čije žene vrlo rano ulaze u proces biološke reprodukcije, gotovo još devojčice. Njima pada u deo celokupno staranje oko brojne dece i porodice, starih članova porodice, pri čemu se podrazumeva da su one paralelno anagažovane i u ekonomskoj sferi domaćinstva i porodice. Nasilje u porodici je tek od nedavno postalo predmet krivičnog zakona sa dosta neujednačenom praksom za sada. Iako prestaje da bude zabranjena tema ili nešto što se događa nekom drugom a ne nama, reakcije institucija, ali i okoline na nasilje nanesu više štete nego koristi. Pokrenuti krivični postupci dugo traju, stambena i ekonomska zavisnost žena od nasilnika, nepostojanje sigurne kuće koja ima dovoljno mesta za majke i decu samo su neki od delova opšte ženske priče kad je reč o nasilju. Zapažanja aktivistkinja RŽC BIBIJA govore da je svaka DRUGA Romkinja pretrpela je neki oblik nasilja u porodici, da tek 2% Romkinja prijavi slučaj nasilja policiji, a da policija reaguje na svaki PETI poziv iz romskog naselja.

Prenebegavanje specifičnih potreba romskog stanovništva, nedostatak informacija na romskom jeziku, nepoznavanje državnih institucija generalno, a zdravstvenih i socijalnih posebno, nedostatak kadra dovoljno senzitivnog na romsku kulturu i verovanja, nedostatak zdravstvenih radnika romskog porekla - su sve vidovi i razlozi diskriminacije.

Obrazovni sistem Republike Srbije u praksi ne definiše integrativni pristup obrazovanju niti razvija redovne institucije koji bi bile prilagođene potrebama dece i porodica iz višestruko marginalizovanih grupa. Pripadnici romske populacije su posebno ugroženi, jer nisu obuhvaćeni odgovarajućim vidom obrazovanja. Lokacijski, romska naselja su na rubovima velikih gradova i udaljena su od predškolskih i školskih institucija, što je značajana prepreka u školovanju ove populacije. Obrazovne institucije su zatvorene za Rome i često implicitno razvijaju mehanizme koji ih demotiviraju i isključuju iz obrazovanja. Poseban segmenat predstavlja diskriminacija kojoj su izloženi pripadnici romske populacije. Većinsko stanovništvo ima ukorenjene stereotipe (pozitivne i negativne) i predrasude prema Romima, koji nastaju zbog opšte netolerancije na različitost, nedostatka ličnih kontakata sa Romima, nemanja znanja o romskoj istoriji, kulturi i tradiciji. Ovo se najčešće ogleda u onemogućavanju pristupa obrazovanju i zapošljavanju. Posledice su dalekosežne. Romkinja se tako nalazi u začaranom krugu, jer ako joj je bilo onemogućeno osnovno obrazovanje, ona nije konkurentna na tržištu rada i ne može pronaći posao. Bez posla ona je ekonomski zavisna od muža/oca/brata i ne može samostalno donositi životne odluke. "Žensko siromaštvo", koje je u značajnom porastu, jedna je od posledica dugogodišnje izolovanosti romskih devojaka i žena iz obrazovnog sistema. U posebno teškom položaju su određene grupe Roma, kao što su IRL, povratnici po sporazumu o readmisiji, samohrane majke, maloletne majke.

Od ukupnog broja upisane dece u prvi razred, samo 10% završi osnovno obrazovanje. Procenat devojčica koje završe osnovno obrazovanje je vrlo mali, oko 2%. Prema podacima sa popisa 2002. u Srbiji je bilo 61.9% Roma bez završene osnovne škole, 29% sa završenom osnovnom školom, samo 7,8% imalo je srednje obrazovanje, a svega 0,3% višu školu ili fakultet. Obrazovanje odraslih nameće se kao važan uslov za daljnji razvoj društva: konkurentnost, povećavanje mogućnosti zapošljavanja, društvena kohezija, rodna ravnopravnost.

Iskustvo RŽC BIBIJA sa terena ukazuje na značajan broj devojaka i mladih žena koje imaju nezavršenu osnovnu školu (nedostaje im jedan ili dva razreda). Iako je ovo minimalno obrazovanje, ono je značajan korak ka uključivanju u tržište rada i aktivnom traženju posla.

III b. Politički i zakonski kontekst

Srbija od 2005. godine učestvuje u međunarodnoj inicijativi „Dekada inkluzije Roma 2005-2015“, čiji su osnovni ciljevi smanjivanje neprihvatljivih razlika između Roma i ostalog dela društva u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i zdravstva, uz obavezno uključivanje aspekta rodne ravnopravnosti, suzbijanja diskriminacije i siromaštva u sve aktivnosti. Srbija je od jula 2008. do jula 2009. godine predsedavala Dekadom Roma. Jedna od najbitnijih aktivnosti predsedavanja, na nacionalnom nivou bilo je i usvajanje Strategije za unapređivanje položaja Roma i Akcionog plana za njeno sprovođenje u periodu od 2009-2011. AP uključuje i budžet za 2009tu i projekcije za 2010 i 2011tu godinu. Pomenuti Akcioni plan sadrži i deo koji se posebno bavi pitanjem unapređivanja položaja žena Romkinja, ali na žalost sredstva za sprovođenje ovog dela AP za 2009. godinu nisu obezbeđena iz budžeta Republike Srbije. U okviru Ministarstva rada i socijalne politike funkcioniše Uprava za rodnu ravnopravnost, koja će koordinirati sprovođenje ovog dela AP. U narednom periodu potrebno je insistirati na jasnom izdvajanju sredstava za sprovođenje ove oblasti Akcionog plana, imajući u vidu da je njegova realizacija u nadležnosti više ministarstava.

Vlada Republike Srbije usvojila je i Strategiju za unapređivanje položaja žena i unapređenje rodne ravnopravnosti, u toku je izrada nacrtu akcionog plana koji treba da bude usvojen do kraja godine. Oba dokumenta sadrže delove koji se odnose na položaj žena Romkinja.

Strategija za smanjenje siromaštva kao posebno ugrožene grupe definiše i pripadnike romske populacije i žene.

Izveštaj o napretku Srbije u vezi sa priključivanjem EU iz novembra 2008. govori o napretku u zaštiti i ostvarivanju ljudskih i manjinskih prava, ali i naglašava da su uslovi u kojima žive određene grupe, kao što su Romi loši, posebno u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, stanovanja i zapošljavanja i naglašava da se romska populacija i dalje suočava sa vrlo teškim životnim uslovima i diskriminacijom. U skladu sa tim dokument o Evropskom partnerstvu sa Srbijom, kao jedan od kratkoročnih prioriteta navodi obezbeđivanje razmatranja ustavnih odredbi u vezi sa kulturnim i manjinskim pravima, kao i njihovo puno uključivanje u Strategije i AP koji su relevantni za integraciju Roma, uključujući povratnike po readmisiji.

U toku 2008. godine Evropski parlament doneo je više zaključaka, u vezi sa pokretranjem Evropske romske platforme (ERP). Jedna od preporuka datih u vezi sa razvojem ERP je da zemlje treba da koriste finansijske mehanizme EU, uključujući pred pristupne fondove i za ove namene.

Pored opisanog političkog konteksta, sprovođenje aktivnosti za unapređivanje položaja žena Romkinja određene su i pravnim okvirom, kako onim koji reguliše ostvarivanje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina, tako i onim koji reguliše položaj žene.

Pokretanje ženskog romskog pitanja na lokalnom nivou strateško je opredeljenje lokalne samouprave ka Evropskim integracijama. Društvo tj. država pokretanjem i podržavanjem raznih projekata mora da vodi računa o rodnom budžetiranju istih i uključenosti žena koje će kreirati i sporovoditi aktivnosti. Ovde je naglasak da žene bude nosioci akcija koje su usmerene ka specifičnim potrebama žena. S obzirom na brojnost uloga koje pripadaju ženama, kako u porodici tako i u društvu, žene su jedna od najvažnijih karika uspešnosti projekta. Zadovoljavanjem specifičnih potreba žena u zajednici dobit je mnogostruka: zdrava raspodela moći u porodici i društvu, ekonomsko osnaživanje žena, pozitivan uzor u porodici, razbijanje predrasuda i lošeg imidža Romkinja u društvu.

Uključivanjem žena u društveni život ostvaruju se ženska ljudska prava u pravom svetlu: društvo priznaje ženi njena prava i društvo tj. država podržava ženu u njenim nastojanjima da poboljša kvalitet života čitave zajednice.

Propisi koji reguliše ostvarivanje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina:

- Okvirna konvencija za zaštitu prava nacionalnih manjina;
- Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima;
- Ustav Republike Srbije;
- Zakon o zaštiti sloboda i prava nacionalnih manjina;
- Zakon o osnovnoj školi;
- Zakon o srednjoj školi;
- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja;
- Zakon o državnim službenicima i
- Zaključak Vlade Republike Srbije o merama za povećanje učešća pripadnika nacionalnih manjina u organima državne uprave.

U proceduri je donošenje Zakona o izborima i radu nacionalnih saveta nacionalnih manjina, čije je nepostojanje do sada predstavljalo nedostatak.

Propisi koji reguliše položaj žene:

- Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacija žena;
- Opcioni protokol uz Konvenciju o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena i
- Porodični zakon.

Nedostatak postojeće pravne regulative je nepostojanje Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao ni posebnog Zakona o nasilju u porodici. Nacionalna strategija je pripremljena i predstavlja važan dokument na osnovu kojeg će se razvijati dalje aktivnosti u pravcu poboljšanja rodne ravnopravnosti.

III c. BIBIJA u svom okruženju

„BIBIJA“-Romski ženski centar u svom okruženju izdvaja sledeće institucije koje su od važnosti za njen rad: Ministarstvo rada i socijalne politike, posebno Uprava za rodnu ravnopravnost, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo prosvete, Nacionalni savet romske nacionalne manjine, Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja, Nacionalna služba za zapošljavanje, Ministarstvo

zdravlja, zdravstvene ustanove, Ministarstvo omladine i sporta, Ministarstvo unutrašnjih poslova, jedinice lokalne samouprave i njeni organi, mediji.

III d. Druge organizacije

U Srbiji je trenutno ukupno registrovano 2.105 organizacija. Na teritoriji Beograda postoji 697 organizacija koje se bave manjinskim pitanjima i problemima, a od tog broja 86 organizacija se bave ženskim pitanjima.

U vreme osnivanja Bibija je bila jedina ženska romska organizacija i jedna od aktivnosti koje je realizovala bilo je pružanje podrške osnivanju novih ženskih romskih organizacija.

Bibija je 2004. godine, zajedno sa NVO Ženski Prostor iz Niša pokrenula osnivanje Ženske romske mreže i izrade strateškog plana mreže za period od 5 godina. Mreža je otvorena i danas ima 69 članica.

U toku smo pokretanja inicijative za formiranje mreže ženskih romskih organizacija iz zemalja članica Dekade Roma, čiji je cilj praćenje ostvarivanja aspekta rodne ravnopravnosti u sprovođenju prioriternih oblasti Dekade. Godina Slovačkog predsedavanja Dekadom Roma može biti pogodna za ovu aktivnost budući da je jedan od prioriteta njihovog predsedavanja revizija NAP, što otvara prostor za uključivanje rodnog aspekta u NAP onih zemalja u kojima ne postoje, kao i jasno definisanje budžeta u slučaju Srbije.

Bibija je članica i drugih mreža NVOa koje rade u oblastima u kojima možemo dati doprinos na nacionalnom i međunarodnoim nivou, a to su pre svega- Romska ženska mreža, Liga za Dekadu, regionalna mreža Minority Rights Group SEE, klasteri za Rome i za žene kontakt organizacija civilnog društva Strategije za smanjivanje siromštva, ali i mreža koje organizuju institucije sistema kao što je - mreža za borbu protiv trgovine ljudima i mreža poverenja za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja.

IV SWOT ANALIZA - „BIBIJA“ - ROMSKOG ŽENSKOG CENTRA

IV a. Tabela SWOT analize

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - upornost - istrajnost - iskustvo - entuzijizam - stručnost - profesionalizam - kredibilitet kod donatora i institucija - iskustvo rada na terenu - iskustvo u nevladinom sektoru - Iskustvo u funkcionisanju vladinog sektora - prva romska ženska NVO 	<ul style="list-style-type: none"> - malobrojnost - neizvesnost i nestalnost sredstava za strateške projekte - nedostatak sredstava za institucionalnu i tehničku podršku - nedovoljno poznavanje IT - nedovoljna iskorišćenost reursa za podizanje kapaciteta

<ul style="list-style-type: none"> - timski rad - aktivizam - volonterizam - članstvo u mrežama NVO - članstvo u državnim timovima 	
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Dekada Roma - pridruživanje EU - Zakon o NVO - IT razvoj - mogućnost finansiranja od profitnog sektora - mogućnosti za podizanje kapaciteta - saradnja sa institucijama - usvojena Strategija i AP za unapređivanje položaja Roma - u okviru Ministarstva za rad i socijalnu politiku osnovana Uprava za rodnu ravnopravnost - Zaštitnik građana ima zamenika za rodnu ravnopravnost - lokalne komisije za ravnopravnost polova - pokretanje LAP za ravnopravnost polova 	<ul style="list-style-type: none"> - nesigurnost prostora zakupu - nestabilna ekonomska i politička situacija - povlačenje donatora - zakon o NVO - loša saradnja sa insitucijama - uslovi za nove izvore finansiranja, pre svega iz sredstava EU (uloga države, učešće u finansiranju iz sopstvenih izvora) - monopol velikih NVO

V STRATEŠKI CILJEVI „BIBIJE“ - ROMSKOG ŽENSKOG CENTRA

Strateški ciljevi „Bibije“ odnose se na programske ciljeve organizacije, ali i na ciljeve koji se tiču institucionalnih kapaciteta.

I Programski ciljevi odnose se na oblasti delovanja Bibije, a to su obrazovanje, zapošljavanje, suzbijanje nasilja, statusna pitanja, zdravlje, regionalna saradnja ženskih romskih organizacija i lobiranje za poboljšanje položaja Romkinja.

II Ciljevi u oblasti institucionalnih kapaciteta odnose se na jačanje ljudskih i tehničkih kapaciteta.

OBLAST DELOVANJA	DUGOROČNI CILJ (5 god.)	SREDNJOROČNI CILJEVI (3 god.)	AKTIVNOSTI
OBRAZOVANJE	Doprinos obezbeđivanju pristupa kvalitetnom obrazovanju za Romkinje.	Obezbeđivanje uslova za korišćenje mera afirmativne akcije u srednjoškolskom i visokom obrazovanju.	Informisanje potencijalnih korisnica/ka. Podizanje motivacije devojčica za nastavak školovanja.
		Podrška aktivnoj inkluziji romskih žena u sistem obrazovanja.	Podrška uključivanju mladih i odraslih Romkinja koje su napustile obrazovanje u program druge obrazovne šanse.
		O snaživanje porodice za podršku školovanju dece, posebno devojčica.	Podsticanje porodice da podrže devojčice u obrazovnim nastojanjima.
ZAPOŠLJAVANJE	Doprinos ekonomskom osnaživanju Romkinja.	Doprinos povećanju zapošljivosti Romkinja.	Uključivanje Romkinja u programe doškolvavanja i prekvalifikacije. Uključivanje u obuke za ATP.

SUZBIJANJE NASILJA	Doprinos smanjivanju nasilja nad Romkinjama.	Rad na prevenciji nasilja nad Romkinjama.	Informisanje korisnica o oblicima nasilja i vidovima zaštite.
			Edukacija i osnaživanje za prepoznavanje nasilja.
			Senzibilizacija institucija sistema.
ZDRAVLJE	Doprinos poboljšanju dostupnosti kvalitetnoj zdravstvoj zaštiti.	Unapređivanje zdravlja Romkinja.	Promocija javnog zdravlja.
			Informisanje i edukacije u vezi sa zdravstvenim pravima.
			Senzibilizacija zdravstvenih radnika.
			Edukacija žena i mladih o važnosti zdravstvene zaštite, sa posebnim osvrtom na reproduktivno zdravlje.
STATUSNA PITANJA	Doprinos ostvarivanju i zaštiti Ustavom i zakonom garantovanih prava.	Podizanje svesti o pravima i mehanizmima za njihovo korišćenje i zaštitu.	Informisanje o pravima i mehanizmima za njihovo korišćenje i zaštitu.
			Pružanje pravne pomoći.
REGIONALNA SARADNJA	Praćenje ostvarivanja prava u oblasti antidiskriminacije i rodne ravnopravnosti u zemljama Dekade Roma.	Formiranje mreže	Analiza zastupljenosti rodnog aspekta u NAP zemalja Dekade
			Analza zastupljenosti antidiskriminacije u NAP Dekade.

			Analiza uključenosti romskih ženskih NVO
LOBIRANJE	Inkluzije manjinskih pitanja u razvojne procese pristupa EU	Kreiranje strukturisanih kanala komunikacije između romske zajednice, civilnog društva, EU institucija i vlade R Srbije.	
INSTITUCIONALNI KAPACITETI ORGANIZACIJE		Jačanje institucionalnih kapaciteta organizacije	Jačanje kapaciteta ljudskih resursa
			Jačanje materijalnih kapaciteta (osiguravanje adekvatne IT opreme)
			Povećanje vidljivosti rada (izrada web prezentacije)

VII Monitoring i evaluacija

Rad organizacije prati Nadzorni odbor u čijem radu učestvuju 3 članice i koji se sastaje najmanje jednom godišnje. Sednica Nadzornog odbora saziva se od strane Predsednice Skupštine ili na zahtev Skupštine.

U dosadašnjem radu koristili smo internu i eksternu evaluaciju. Internu procenu uspešnosti rada organizacije sprovode njene aktivistkinje na osnovu prethodno definisanih programskih i ciljeva u vezi sa jačanjem institucionalnih kapaciteta.

Eksterna evaluacija rađena je nivou projekata, a na zahtev određenih donatora. Na nivou projekata rađena je i finansijska revizija.

Ovaj strateški plan predstavlja osnovu za dalju internu i eksternu evaluaciju rada organizacije i dalje planiranje.

Evaluacija će pratiti i ocenjivati sledeća pitanja:

- programe i projekte – planiranje i realizaciju projekata i ostvarene rezultate;
- raspoložive resurse i njihovo korišćenje;
- odnose i saradnju sa ciljnim grupama, korisnicima, sa partnerima i donatorima, poverenje donatora i međunarodnih organizacija, odnose sa drugim nevladinim organizacijama, kao i institucijama vlade Republike Srbije, vidljivost i imidž organizacije;
- sisteme i procedure, metodologiju monitoringa i evaluacije projekata;
- upravljanje ljudskim resursima;
- strukturu i kulturu organizacije, učešće osoblja u procesu donošenja odluka;
- upravljanje finansijama i sl.

Glavni kriterijum evaluacije je strateška doslednost između konteksta u kome RŽC Bibija deluje i tri ključna područja za procenu same organizacije:

- unutrašnja organizacija koja uključuje viziju, misiju, strategije, strukture i sisteme.
- odnosi RŽC Bibija sa svojim zainteresovanim grupama.
- rezultati i uticaj RŽC Bibija, sa procenom relevantnosti, uspešnosti i održivosti rada.

VIII Struktura organizacije

Skupština - Upravni odbor - Rukovodstvo organizacije - Aktivistkinje i angažovane stručnjakinje

PODPREDSIEDNICA

PREDSEDNICA

IZVRŠNI SEKRETAR

AKTIVISTKINJE

Sastav skupštine

STRUČNI TIMOVI

ANTI-TRAFIKING TIM
ZDRAVSTVENI TIM
TIM PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA
TIM ZA OBRAZOVANJE

LEKARKE
PRAVNICE
PSIHOLOŠKINJE

IX Resursi BIBIJA-Romskog ženskog centra

1. Ljudski resursi

U RŽC Bibija angažovano je 11 aktivistkinja i 3 stručnjakinje. Od 11 aktivistkinja, 3 su zaposlene kroz različite projekte. Obrazovni profili angažovanih stručnjakinja su u skladu sa grupama programa koje realizujemo- pravnica, pedijatrica, doktorka opšte prakse i ginekološkinja. Sve aktivistkinje i stručnjakinje prošle su različite obuke u vezi sa ljudskim i manjinskim pravima, posebno u vezi sa ženskim pravima, upravljanjem projektnim ciklusom i sl.

2. Materijalni resursi

RŽC Bibija za svoj rad iznajmjuje prostor u Beogradu i poseduje sledeću opemu: 3 računara, 1 štampač, 2 skener/printer/fotokopir aparat, stolice, police, fotelja i stolove, TV i video rikorder.